

การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนา
ชุมชน กรณีหลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ จังหวัดสุรินทร์

Study of Monks and the Process of Creating identity Power of
faith and Community Development The Case of Luang Pu
Hong Phrom Panyo Surin Province

ยโสธารา ศิริภาพระภากร^{1*} สุริยา คลังฤทธิ์² พระครูสังฆรักษ์คุณ สุภาจาโร³
เกริกวุฒิ กันเที่ยง⁴ และน้ำฝน จันทน์นวล⁵

Yasothara Siriphaprapagon^{1*}, Suriya Klangrit²,
Phrakru Sangkharakkhun Supajaro³, Kroekwut Kanthiang⁴
and Namfon Channaul⁵

Received : January 11, 2024; Revised : May 25, 2024; Accepted : June 29, 2024

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) อัตประวัติของหลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญที่มีต่อการพัฒนาชุมชนในเขตตำบลทุ่งมน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ (2) กระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลัง

¹นักวิชาการอิสระ/รองผู้อำนวยการสำนักงานสำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์; Independent Academic/Deputy Director of the Dhamma Practice Office, Wat Pa Yotha Prasit, Nok Mueang Subdistrict, Mueang Surin District Surin Province, Thailand.

²นักวิชาการอิสระ บ้านศุขลาสამัคคี ตำบลบ้านขบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์; Independent Academic/ Ban Sala Samakkhi, Ban Chob Subdistrict, Sangkha District, Surin Province, Thailand.

³นักวิชาการอิสระ; Independent Academic, Thailand.

⁴⁻⁵มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย; Rajamangala University of Technology Srivijaya, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : yasotharar.s@gmail.com

Citation : Siriphaprapagon, Y., Klangrit, S, Phrakru Sangkharakkhun Supajaro, Kanthiang, K. & Channaul, N. (2024). Study of Monks and the Process of Creating identity Power of faith and Community Development The Case of Luang Pu Hong Phrom Panyo Surin Province. *Journal of Academic*

Surindra Rajabhat. 2(3) : 47-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2024.18>

ศรัทธากับการพัฒนาชุมชน หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติ กลุ่มทั่วไป จำนวน 25 คน คัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ การสำรวจ การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคนาม ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่สร้างขึ้นได้แก่ แบบสำรวจเบื้องต้น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ พรรณาวินิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ เดิมนามว่า สุวรรณหงษ์ ท่านเป็นพระสงฆ์ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ และเป็นพระสงฆ์ที่มีผู้คนนับถือมากทั้งในและต่างประเทศ มีผู้คนเดินทางเข้ามากราบสักการะในแต่ละวันอย่างมาก และได้บูชาสัญลักษณ์ของท่านเพื่อนำติดตัวไปด้วยท่านเป็นพระสงฆ์ที่มีผู้คนให้ความเคารพนับถือมากมายแม้ปัจจุบันท่านได้มรณภาพไปแล้ว แต่พุทธบริษัทก็ยังรักษาร่างสังขารเอาไว้เพื่อกราบไหว้บูชาภายในวิหารและมีผู้คนเดินทางเข้ากราบสักการะบูชา

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน พบว่า (1) ด้านพิธีกรรม มีการสร้างวัตถุมงคล มีการประกอบพิธีกรรมด้านต่างๆ เพื่อสงเคราะห์ (2) ด้านการพัฒนาชุมชน พบว่าท่านได้สร้างถนน -สะพาน ขุดสระน้ำในบริเวณชุมชน สร้างฝาย/เขื่อนกั้นน้ำ ทำให้ชาวบ้านมีที่ทำกินอุดมสมบูรณ์ มีการจำหน่ายผลผลิตจากชุมชน และมีหลักประกันจากการมีรายได้ สามารถเข้าแหล่งอาหารเลี้ยงชีพ ด้านการสงเคราะห์ชุมชน ได้ให้ทุนการศึกษาสำหรับพระสงฆ์ ผู้สนใจการศึกษา ผู้มีฐานะยากจน ผู้ด้อยโอกาส สร้างศูนย์อบรมสำหรับเด็กก่อนเกณฑ์ สร้างอาคารที่พักสำหรับผู้ป่วยซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ บริจาคที่ดิน เงินให้กับสถานพยาบาลและชุมชน (3) ด้านการเผยแผ่ธรรมะ พบว่ามีการเทศนาอบรม สั่งสอนด้วยการสอดแทรกข้อคิด คติธรรม ปฏิบัติตัวให้เห็น (4) ด้านการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี พบว่า ได้มีส่วนช่วยในการ สืบสานประเพณีวัฒนธรรมที่มีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่ให้ขาด ชุมชนเข้าร่วมประเพณีกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือได้ว่าท่านได้สืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้อยู่กับชุมชน เป็นต้น

คำสำคัญ (Keywords) : พระสงฆ์, อัตลักษณ์พลังศรัทธา, หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, พระครูสังฆรักษ์คุณ สุภาจาโร, เกริกวุฒิ กันเที่ยง และน้ำฝน จันทร์นวล.

(2567). การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน กรณีหลวงปู่หงษ์

พรหมปัญโญ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(3) : 47-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2024.18>

Abstract

The purpose of this research is to study (1) Autobiography of Luang Pu Hong Phrom Panyo towards community development in Thung Mon Subdistrict, Prasat District, Surin Province (2) the process of creating an identity of faith power and community development of Luang Pu Hong Phrompanyo, Prasat District, Surin Province. It is qualitative research. The main group of informants included a group of experts, a group of practitioners, and a general group, totaling 25 people, selected purposively. Research tools include surveys, observation, interviews, focus groups. Field Data Collection The researcher used tools to collect the generated data, including: Preliminary survey, observation, interview and focus group. It is qualitative research. descriptive analysis

The results of the research found that Luang Pu Hong Phrompanyo, formerly known as Suwanhong, was born on March 5, 1917, Ban Thung Mon, and graduated in Grade 4 at Wat Uthumporn School, Ban. Thung Mon in Phetchaburi Subdistrict, Prasat District, Surin Province Received the rank of monastic in 1980 and was promoted to the rank of Phrakru Sanyabat, third class. In the royal title of "Phra Khru Prasat Phromkun", later in 1992 he received a royal promotion to Phrakhru Sanyabat, second class. In the original royal name "Luang Pu Hong Phrompanyo" of Ban Thung Mon Cemetery. (Phetchaburi Temple) passed away due to old age on March 5, 2014, at the age of 97 years. The process of creating an identity of faith power and community development found that (1) in the ritual aspect, sacred objects were created. There are various rituals performed. For assistance (2) In terms of community development, it was found that he had built roads, bridges, and dug ponds in the community. Build a weir/dam to block water. Giving the villagers plenty of land to farm Products from the community are sold. and have security from having income Able to access a source of sustenance Community assistance Provided scholarships for monks People

Citation : Siriphaprapagon, Y., Klangrit, S, Phrakru Sangkharakkhun Supajaro, Kanthiang, K. & Channaul, N.

(2024). Study of Monks and the Process of Creating identity Power of faith and Community Development The Case of Luang Pu Hong Phrom Panyo Surin Province. **Journal of Academic Surindra Rajabhat**. 2(3) : 47-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2024.18>

interested in education People who are poor and underprivileged create training centers for pre-eligible children. Build a building for sick people Buy medical equipment, donate land and money to hospitals and communities (3) Dharma propagation It was found that there was a training sermon. Teach by inserting ideas, morals, and demonstrating one's conduct. (4) In the aspect of continuation of culture and tradition, it was found that it has helped in Continue the cultural traditions that have existed from the past until the present without breaking them. The community continues to participate in the tradition. which can be considered that he has continued the cultural tradition to stay with the community, etc.

Keywords : Monks, Identity, Power of Faith, Luang Pu Hong Phrompanyo

บทนำ (Introduction)

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีศาสนิกชนให้ความเคารพนับถือเป็นจำนวนมาก ประเทศไทยนับถือพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติและเป็นสถาบันหลักที่สำคัญเช่นเดียวกับสถาบันชาติและพระมหากษัตริย์ พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองคู่กับประเทศไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยนับถึงปัจจุบันกว่า 700 ปี ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีคุณค่าต่อสังคมและมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทย (พิสิฐบุญไชยและทรงคุณ จันทจร, 2516 : 1) ด้วยเหตุที่พระพุทธศาสนามีความผูกพันกับสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านานจนถือได้ว่าเป็นศาสนาประจำชาติไทย ความเจริญรุ่งเรืองของสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนามีความผูกพันกับประชาชนชาวไทยตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้ใหญ่ บทบาทของสถาบันพระพุทธศาสนาจึงครอบคลุมไปถึงการอบรมเผยแผ่จริยธรรม การจัดการศึกษาและการให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนด้วยเมื่อเป็นเช่นนี้ศาสนาพุทธจึงมีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง (กรมการศาสนา, 2526 : 109)

ตามหลักพระพุทธศาสนาพลังศรัทธา อธิบายได้ถึงความเชื่อที่ประกอบด้วยเหตุผลเป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยปัญญา ศรัทธาที่มั่นคงและที่มีความรู้กำกับไม่หวั่นไหวเอนเอียงไปเพราะความไม่รู้ ความหลงมกมาย ความเชื่อมีหลายระดับชั้น แต่ในที่นี้จะพูดถึงหลักความเชื่อ 4 ประการ คือ 1) ความเชื่อกรรม คือ เชื่อเรื่องการกระทำที่เกิดขึ้นทางกาย วาจา ใจ 2) ความเชื่อผลแห่ง

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, พระครูสังฆรักษ์คุณ สุภาจาโร, เกริกวุฒิ กันเที่ยง และน้ำฝน จันทรวล.

(2567). การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน กรณีหลวงปู่หงษ์

พรหมปัญโญ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(3) : 47-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2024.18>

กรรม คือ เชื่อว่าการกระทำทั้งกาย วาจา ใจ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายดีหรือฝ่ายชั่ว จะต้องมีผลจากการกระทำนั้นอย่างแน่นอน 3) ความเชื่อว่าทุกคนมีการกระทำเป็นของตนเอง คือ ความเชื่อที่ต่อกย้ำลงไปว่า เมื่อทำดีย่อมได้รับผลดี เมื่อกระทำชั่วก็ย่อมได้รับผลชั่วนั้นตอบสนอง คือ ย่อมจะได้รับผลกรรมนั้นเป็นของตนเองแน่นอน เปรียบกับหว่านพืชผลเช่นใด ก็ได้ผลเช่นนั้น ผู้ทำดีย่อมได้ดี ผู้ทำชั่วย่อมได้ชั่ว โดยที่ไม่มีผู้ใดสามารถทำกรรมแทนกันได้ ทุกคนล้วนได้รับผลกรรมที่ตนทำขึ้นทุกอย่างไม่มีผิดวัน เบี่ยงเบนออกไป 4) ความเชื่อในความรู้ของพระพุทธเจ้า คือ เชื่อในพระปัญญาของพระองค์ที่ทรงค้นพบหลักธรรมแล้วนำมาประกาศให้ชาวโลกรู้ตาม มีความมั่นใจในพระองค์ว่าทรงเป็นพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธะ ตรัสธรรมบัญญัติวินัยไว้ด้วยดี ทรงเป็นผู้นำทางที่แสดงให้เห็นว่าหากทุกคนฝึกฝนตนด้วยดี ก็สามารถเข้าถึงภูมิธรรมสูงสุดและหลุดพ้นได้ ดังที่พระองค์ทรงบำเพ็ญไว้เป็นแบบอย่าง ดังนั้น การปรับทิศทางความเชื่อให้ประกอบด้วยปัญญา มีความรู้คอยกำกับ เป็นความเชื่อที่ถูกต้อง และตั้งมั่นในความเชื่อที่ถูกต้อง ก็ย่อมทำให้ได้รับความสุขได้ ดังพุทธภาษิตที่ว่าความเชื่อที่ตั้งมั่นแล้ว นำความสุขมาให้ (พระเทพคุณาภรณ์ (โสภณจิตตโต), 2552)

พระพุทธศาสนามีส่วนสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคม แม้ว่าในปัจจุบันบทบาทของพระสงฆ์ในด้านการเป็นผู้นำจะลดน้อยลงไป แต่ด้านการเป็นผู้นำทางด้านศีลธรรมนั้นยังคงอยู่ และยังได้รับการเคารพนับถืออย่างสูง และเป็นสถาบันสังคมที่ขาดไม่ได้ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านในชนบทเป็นส่วนใหญ่ พระสงฆ์นอกจากจะเป็นที่พึ่งทางจิตใจแล้ว บริเวณพื้นที่ภายในวัดซึ่งเป็นสถานที่อยู่อาศัยและปฏิบัติธรรมการประกอบศาสนกิจของพระสงฆ์ มีความผูกพันกับชาวบ้านและมีบทบาทที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีอันดีงามนอกจากนี้ยังมีส่วนในการแก้ปัญหาของสังคมและกล่าวได้ว่าหลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นหลักสำคัญของวัฒนธรรมไทยในการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเหตุการณ์ที่สำคัญในชีวิตประจำวันของประชาชนชาวไทยมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกิจกรรมและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และพระสงฆ์มีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจแก่ประชาชน ในอดีตมีการส่งบุตรหลานไปอยู่วัดเพื่อให้ได้ศึกษาเล่าเรียน อบรมสั่งสอนจากพระสงฆ์ นอกจากนี้สถาบันพระพุทธศาสนาหรือวัดยังเป็นสถานที่อุปการะเลี้ยงดูให้ที่อยู่อาศัยอาหาร ให้การอบรมเลี้ยงดู และฝึกอบรมให้เป็นคนดี นอกจากนี้วัดยังเป็นมีส่วนในการเป็นที่พึ่งทางจิตใจสำหรับผู้ที่มีปัญหาในชีวิต ช่วยแก้ปัญหาด้านจิตใจได้เป็นอย่างดี พระสงฆ์จะเป็นผู้ฝึกอบรมให้

Citation : Siriphaprapagon, Y., Klangrit, S, Phrakru Sangkharakkhun Supajaro, Kanthiang, K. & Channaul, N.

(2024). Study of Monks and the Process of Creating identity Power of faith and Community

Development The Case of Luang Pu Hong Phrom Panyo Surin Province. *Journal of Academic*

Surindra Rajabhat. 2(3) : 47-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.18>

เป็นคนดี ให้รู้จักในหน้าที่ที่ควรปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม สอนหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อันเป็นหลักที่พระพุทธเจ้าทรงกำหนดในความรับผิดชอบต่อบรรดาเพื่อนมนุษย์ และต่อสังคม วัดเป็นสถานศึกษาที่จะอบรมสั่งสอนคนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยทำหน้าที่สอนหนังสือ สอน ศีลธรรม สอนวิชาชีพ เป็นสถานศึกษาตั้งแต่เด็กไปจนถึงมหาวิทยาลัย (สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์ แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2523 : 10-11)

พระสงฆ์จึงเป็นผู้นำทางด้านชีวิตและจิตใจของชุมชนและกลายเป็นศูนย์กลางของชุมชนทำให้พระสงฆ์ต้องมีบทบาทหน้าที่ต่อชุมชนและสังคม แต่เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา บทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์จึงเปลี่ยนแปลงไปด้วยทำให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนพยายามเข้ามาสนับสนุนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นโดยใช้ศาสนาเป็นแกนนำปรากฏว่าบทบาทของพระสงฆ์ได้มีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมหลายกิจกรรมพระสงฆ์มีส่วนเข้าร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านโดยเฉพาะกิจกรรมที่พระสงฆ์จัดขึ้นก็พบว่าชาวบ้านให้ความร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างดี (เพ็ญศรี มิทรานนท์, 2534:64) พระสงฆ์เป็นแหล่งปลูกฝังความดีงามของชาวโลกและเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตแก่สังคมและเป็นผู้สร้างศรัทธาในการปฏิบัติตนทางด้านคุณธรรมเป็นแบบอย่างแห่งคุณงามความดีและพระสงฆ์เป็นที่เคารพบูชาเป็นเสมือนประทีปส่องทางชีวิตให้กับประชาชนชาวไทย ในอดีตวัดเป็นทุกอย่างของสังคมเป็นศูนย์กลางที่รวมจิตใจของประชาชนเป็นศูนย์รวมแห่งความเคารพนับถือและความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ วัดและพระสงฆ์ในพุทธศาสนาจึงเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจของประชาชนให้มีความสามัคคีและรวมตัวกันเป็นสังคมหนึ่งวัดจึงเป็นศูนย์กลางของชุมชนและสังคมทุกระดับ (ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์, 2526 : 1) พระภิกษุสงฆ์เป็นบรรพชิตในพระพุทธศาสนา มีหน้าที่ศึกษาปฏิบัติธรรม เผยแผ่คำสอน สืบต่อพระพุทธศาสนา มีคุณธรรมและหลักความประพฤติที่ต้องปฏิบัติมาก ทำหน้าที่ของพระภิกษุที่สัมพันธ์กับคฤหัสถ์ ได้แก่ การให้ความอนุเคราะห์ชาวบ้าน ตามหลักปฏิบัติในฐานะที่พระภิกษุเป็นเสมือนทิศเบื้องบนได้แก่ (1) ห้ามปรามสอนให้เว้นจากความชั่ว คือ งดเว้นจากการเบียดเบียนกัน ไม่ทำลายทั้งชีวิตตนเองและผู้อื่น (2) แนะนำสั่งสอนให้ตั้งอยู่ในความดี งดเว้นอบายมุข 6 (3) อนุเคราะห์ด้วยความปรารถนาดีด้วยน้ำใจอันงามโดยยึดถือหลักสังคหวัตถุ 4 (4) ให้ได้ฟัง ได้รู้สิ่งที่ยังไม่เคยรู้ไม่เคยฟัง คือ สอนให้รู้จักแยกแยะมิตรแท้ มิตรเทียม ให้คบบัณฑิตเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีพ (5) ชี้แจงอธิบายทำสิ่งที่เคยฟังแล้วให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ในสิ่งที่สับสนเล้าเรียนมาแล้ว เช่น

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, พระครูสังฆรักษ์คุณ สุภาจาโร, เกริกวุฒิ กันเที่ยง และนำฝน จันทรวงล.

(2567). การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลั้งศรัทธากับการพัฒนาชุมชน กรณีหลวงปู่หงษ์

พรมพัญญู จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(3) : 47-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.18>

การแสวงหาทรัพย์โดยวิธีสุจริต การรู้จักรักษาทรัพย์และการดำรงชีวิตตามฐานะ (6) บอกทางสวรรค์ให้ คือ การแนะนำวิธีครองตน ครองคน ครองงาน หรือวิธีครองชีวิตให้ได้รับผลดีมีความสุข นอกจากนี้พระภิกษุสงฆ์มีบทบาทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า เมื่อพระภิกษุสงฆ์ประพฤติปฏิบัติชอบตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้วย่อมนำมาซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาของพุทธศาสนิกชนและบุคคลผู้พบเห็นโดยทั่วไป การสั่งสอนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเทศนา ปาฐกถาธรรม เผยแผ่ธรรมทางสื่อมวลชน การทำกิจกรรมอันเป็นการสงเคราะห์ชาวบ้าน เช่น ช่วยสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ เป็นผู้นำชาวบ้านในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น รักษาป่า ขุดลอกหนองบึง ส่งเสริมอาชีพสุจริต ตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ธนาคารข้าว ธนาคารโคกระบือ เป็นต้น จัดกิจกรรมอันเป็นประเพณีและศาสนพิธีในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้ชาวบ้านได้ทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกัน อันจะทำให้เกิดความรักสามัคคีในหมู่บ้าน ชุมชน สังคม รวมทั้งการถือโอกาสเทศนาธรรมสั่งสอนให้คนเว้นจากอบายมุข ให้ประพฤติดี หลีกหนีความชั่วการเป็นผู้นำในการปฏิบัติธรรม เช่น ฝึกสมาธิเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงพระพุทธศาสนาจากการปฏิบัติอย่างแท้จริง แลพบพื้นที่ภาคอีสานมีศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เป็นแหล่งของพระอริยสงฆ์ที่ชุมชนมีความเคารพและศรัทธาเลื่อมใสมากมายหลายท่านมีทั้งที่มรณภาพแล้วและยังมีชีวิตอยู่ พระเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังและเป็นที่เคารพศรัทธาของผู้เลื่อมใส เช่น หลวงปู่หงส์ พรหมปัญโญ (พระครูปราสาทพรหมคุณ) วัดเพชรบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น ซึ่งพระเกจิอาจารย์เหล่านี้ได้สร้างความศรัทธาและผลงานไว้ให้ชุมชนได้เคารพศรัทธามากมาย และมีความสามารถ ความถนัดของตัวเองจนเป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชน

ด้วยเหตุผลนี้เองทำให้ผู้วิจัยได้เกิดความสนใจที่จะศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ จังหวัดสุรินทร์ และน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา วงวิชาการ และอัตลักษณ์และความสำคัญของพระเกจิอาจารย์ที่สร้างคุณประโยชน์ไว้กับชุมชนและสังคมจนเกิดความเจริญผาสุกและยังเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดด้านต่างๆได้เป็นอย่างดี

Citation : Siriphaprapagon, Y., Klangrit, S., Phrakru Sangkharakkhun Supajaro, Kanthiang, K. & Channaul, N.

(2024). Study of Monks and the Process of Creating identity Power of faith and Community

Development The Case of Luang Pu Hong Phrom Panyo Surin Province. *Journal of Academic*

Surindra Rajabhat. 2(3) : 47-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2024.18>

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาอัตประวัติของหลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญที่มีต่อการพัฒนาชุมชนในเขตตำบลทุ่งมน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ ตำบลทุ่งมนอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน

กรณี หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลทุ่งมน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ การวิจัย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 25 รูป/คน ประกอบด้วย

1.2.1 กลุ่มผู้รู้ (Key Informant) จำนวนทั้งหมด 5 รูป/คน ประกอบด้วย พระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้อาวุโส เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของพระสงฆ์

1.2.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informant) จำนวน 15 รูป/คน ประกอบด้วย เจ้าอาวาสวัด/รองเจ้าอาวาสวัด คณะกรรมการวัด คณะกรรมการหมู่บ้าน พระเจ้าหน้าที่ พระสงฆ์ สามเณร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน วัฒนธรรมจังหวัด/อำเภอ เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างพลังศรัทธาต่อประชาชน

1.2.3 กลุ่มทั่วไป (General Informant) จำนวน 5 รูป/คน ประกอบด้วย ร้านจำหน่ายวัตถุมงคล และพระสงฆ์ที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่วิจัย เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงของชุมชน

เครื่องมือการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1.1 แบบสำรวจเบื้องต้น (Basic Survey) ใช้สำรวจพื้นที่ในการวิจัยเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชน วัด ด้านการเข้าถึงข้อมูล และด้านภูมิศาสตร์ทางกายภาพ 1.2 แบบสังเกต ได้แก่ แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, พระครูสังฆรักษ์คุณ สุภาจาโร, เกริกวุฒิ กันเที่ยง และน้ำฝน จันทน์นวล.

(2567). การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน กรณีหลวงปู่หงษ์

พรหมปัญโญ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(3) : 47-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2024.18>

(Participant Observation) และแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ใช้สังเกตกลุ่มพุทธศาสนิกชนทั่วไปผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธาต่อพระสงฆ์ 1.3 แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างพลังศรัทธาและชุมชน 1.4 แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้สนทนากับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน ชุมชนของพระสงฆ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่สร้างขึ้นได้แก่ แบบสำรวจเบื้องต้น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม ประกอบกับการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1.1 การสำรวจเบื้องต้น (Basic Survey) ผู้วิจัยสำรวจพื้นที่ในการวิจัยเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชน วัด ด้านการเข้าถึงข้อมูล และด้านภูมิศาสตร์ทางกายภาพ โดยการจดบันทึกและบันทึกภาพ 1.2 การสังเกต (Observation) 1.2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยเข้าไปร่วมกับกลุ่มผู้ปฏิบัติโดยการสังเกตพฤติกรรมของพุทธศาสนิกชนทั่วไปและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 1.2.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ผู้วิจัยไม่เข้าร่วมกับกลุ่มผู้ปฏิบัติแต่จะสังเกตอยู่ห่างๆ เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน

การสัมภาษณ์ (Interview) 2.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ และผู้ปฏิบัติ โดยใช้ข้อคำถามทุกข้อคำถามจากแบบสัมภาษณ์ และใช้วิธีการจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูป แทนคำตอบการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติพุทธศาสนิกชนทั่วไป นักท่องเที่ยว ที่มีพลังศรัทธาต่อพระสงฆ์ 2.2 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ และผู้ปฏิบัติ โดยใช้ข้อคำถามบางข้อคำถามจากแบบสัมภาษณ์และที่ไม่มีในแบบสัมภาษณ์ และใช้วิธีการจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูป แทนคำตอบการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพลังศรัทธาของชุมชน 2.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่ม โดยเชิญพระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชนเพื่อให้ได้

Citation : Siriphaprapagon, Y., Klangrit, S, Phrakru Sangkharakkhun Supajaro, Kanthiang, K. & Channaul, N.

(2024). Study of Monks and the Process of Creating identity Power of faith and Community Development The Case of Luang Pu Hong Phrom Panyo Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 2(3) : 47-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.18>

คำตอบเกี่ยวกับ กระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลัศร์ทากับการพัฒนาชุมชน การสร้างความมั่นคงในชุมชนของพระสงฆ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภาคสนามตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย มาทำการจำแนกข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามแต่ละประเภทตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่ผู้วิจัยตั้งประเด็นไว้และตรวจสอบดูอีกครั้งหนึ่งว่าข้อมูลที่ได้มา มีความเชื่อถือได้และมีความครบถ้วนเพียงพอหรือไม่ โดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย หากมีส่วนใดที่ยังไม่สมบูรณ์จะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป การนำข้อมูลทั้งหมดที่วิเคราะห์และสรุปเสร็จเรียบร้อยแล้วมาจัดเรียบเรียงเพื่อตอบความมุ่งหมายของการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัย โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) พร้อมภาพประกอบบางตอน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย แล้วนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์แล้ว นำมาสรุปผล และอภิปรายผลในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

อัตประวัติของหลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญที่มีต่อการพัฒนาชุมชนในเขตตำบลทุ่งมน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ภาพที่ 1 หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, พระครูสังฆรักษ์คุณ สุภาจาโร, เกริกวุฒิ กันเที่ยง และน้ำฝน จันทน์วล.

(2567). การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลัศร์ทากับการพัฒนาชุมชน กรณีหลวงปู่หงษ์

พรหมปัญโญ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(3) : 47-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2024.18>

หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ เดิมนามว่า สุวรรณหงษ์ จะมัวดี เกิดเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2460 ที่บ้านทุ่งมน จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนวัดอุทุมพร บ้านทุ่งมน ในตำบลเพชรบุรี อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เมื่ออายุได้ 18 ปี มารดาขอร้องให้บวชเณร สุดท้ายเห็นแก่มารดาจึงตัดสินใจบวชให้แค่เพียง 7 วัน ครั้นบรรพชาแล้วพระอุปัชฌาย์ได้ตั้งนามให้ใหม่ว่า “สามเณรพรหมศร” ต่อมาหลวงปู่หงษ์ ได้รับสมณศักดิ์ในปี พ.ศ. 2523 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรี ในราชทินนามที่ “พระครูประสาทพรหมคุณ” ต่อมา ในพ.ศ. 2535 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นโท ในราชทินนามเดิม “หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ” แห่งสุสานบ้านทุ่งมน (วัดเพชรบุรี) ต.ทุ่งมน อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ ละสังขารด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ.2557 สิริอายุได้ 97 ปี หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ เป็นพระสงฆ์ผู้เชื่อมโยงศรัทธาของประชาชนเข้ากับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมได้อย่างกลมกลืนเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชนยึดเหนี่ยวให้ชาวบ้านหันหน้าเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาปากท้องและการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยมีการล้อมรั้วทั้งรั้วลวดหนามและรั้วหิน เพื่อให้มีแนวเขตที่ชัดเจนสะดวกในการดูแลรักษาผืนป่า และเป็นการแบ่งเขตรับผิดชอบแก่ชุมชนรอบข้าง ทำให้ทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของผืนป่าร่วมกัน ท่านเป็นพระผู้มีความเมตตา จริยวัตรตรงดงาม มีเวทย์มนต์คาถาศักดิ์สิทธิ์ มีอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ อาศัยอยู่ที่วัดและกระท่อมปลายนา เป็นที่เคารพนับถือกราบไหว้ของคณะศิษย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นพระที่อุทิศตน อุทิศเวลาในการสร้างสาธารณูปโภคให้กับชุมชน จนทำให้ชุมชนมีการคมนาคมที่สะดวกสบาย มีน้ำกินน้ำใช้ในฤดูแล้ง มีแหล่งทำมาหากินอุดมสมบูรณ์ มีสถานที่รักษาพยาบาลด้วยเครื่องมือทางการแพทย์ที่ครบถ้วน มีตลาด ศาลาเอนกประสงค์ไว้สำหรับพักผ่อนและจำหน่ายสินค้า

พระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน กรณี หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ จังหวัดสุรินทร์ 1.องค์ความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนา คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า หมายถึง ความเชื่อถือ การประพฤติปฏิบัติและกิจกรรมทั้งหมดของหมู่ชนผู้กล่าววาทนนับถือพระพุทธศาสนา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2557: 274) ศาสนา หมายถึง ลัทธิความเชื่ออย่างหนึ่ง ๆ พร้อมด้วยหลักคำสอน ลัทธิ

Citation : Siriphaprapagon, Y., Klangrit, S., Phrakru Sangkharakkhun Supajaro, Kanthiang, K. & Channaul, N.

(2024). Study of Monks and the Process of Creating identity Power of faith and Community

Development The Case of Luang Pu Hong Phrom Panyo Surin Province. *Journal of Academic*

Surindra Rajabhat. 2(3) : 47-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2024.18>

พิธีองค์การ และกิจการทั่วไปของหมู่ชนผู้นับถือลัทธิความเชื่ออย่างนั้นๆ ทั้งหมด (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2557 : 391) พระพุทธศาสนา โดยความหมายแล้ว หมายถึงศาสนาแห่งความรู้แจ้ง เป็นศาสนา

ที่มีพระรัตนตรัย เป็นสรณะอันสูงสุด อันได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ โดยพระรัตนตรัยทั้ง 3 นี้ย่อมมีคุณเกี่ยวพันเป็นอันเดียวกัน

บทบาทของพุทธศาสนาในสังคมไทยก็เปลี่ยนแปลงไป พระสงฆ์ทำหน้าที่หลักในการสั่งสอนชาวบ้าน และพิธีกรรมต่างๆ แต่นับวันสังคมเริ่มมีสิ่งต่างๆ มาทดแทนบทบาทเดิมของวัดและพระสงฆ์ ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ได้มีพระสงฆ์หลายรูปที่เริ่มช่วยงานพัฒนาสังคม เช่น ครูบาศรีวิชัย ผู้ซึ่งได้นำชาวบ้านสร้างถนน จากตัวเมืองเชียงใหม่ ขึ้นไปดอยสุเทพ เป็นระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร โดยไม่ต้องเสียงบประมาณเลย ชาวบ้านร่วมมือร่วมใจกันทำ เมื่อมีพระสงฆ์เป็นผู้นำ ทุกวันนี้มีพระสงฆ์จำนวนไม่น้อยที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคม และชุมชน ช่วยเหลือให้ชาวบ้านสามารถรวมตัวกัน และช่วยเหลือตนเอง แบ่งปัน และร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ประยุกต์ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมให้เหมาะสม เช่น การทำนาร่วมกัน แล้วนำข้าวที่ได้ไปก่อตั้งสหบาลข้าว หรือธนาคารข้าวเพื่อช่วยเหลือคนยากจน ในพุทธศาสนาเองก็มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง แต่ก่อนพระสงฆ์จะเทศน์โดยการอ่านจากใบลาน หลังสงครามโลกครั้งที่สองพุทธทาสภิกขุ แห่งสวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ริเริ่มปฏิรูปธรรมเทศน์โดยใช้ภาษาธรรมดา ทำให้ผู้คนได้รับรู้พระธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนั้นท่านยังได้ก่อตั้งสวนโมกข์ในปี พ.ศ. 2475 โดยใช้วัดร้างแห่งหนึ่งให้เป็นที่ตั้งเพื่อการศึกษา และปฏิบัติธรรม นอกจากการใช้ภาษาธรรมดาแล้ว ท่านยังใช้สื่อต่างๆ เพื่อช่วยให้คนเข้าถึงพระธรรมง่ายยิ่งขึ้น เช่น ภาพวาดปริศนาธรรมและศิลปกรรมต่างๆ ท่านพุทธทาสภิกขุเน้นการใช้ปัญญา ในขณะเดียวกันก็มีอีกหลายสำนักสงฆ์และวัด ที่ริเริ่มแนวทางปฏิรูปศาสนา บ้างก็เน้นศีล โดยเน้นการปฏิบัติที่เคร่งครัด บ้างก็เน้นสมาธิ โดยการฝึกสมาธิ บางแห่งก็เน้นการทำวิปัสสนากรรมฐาน หรือการทำสมาธิ โดยการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ, 2558)

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อศาสนา การปฏิบัติศาสนาในเมืองเปลี่ยนไปวัดหลายแห่งในชนบทขาดพระสงฆ์ จำนวนพระสงฆ์ที่บวชนานหรือตลอดชีวิตมีน้อยลงแต่ผู้บวชระยะสั้นระหว่างเข้าพรรษายังมีอยู่มากงานบุญประเพณี และพิธีกรรมใหญ่ ๆ

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, พระครูสังฆรักษ์คุณ สุภาจาโร, เกริกวุฒิ กันเที่ยง และน้ำฝน จันทน์นวล.

(2567). การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรีธาทกับการพัฒนาชุมชน กรณีหลวงปู่หงษ์

พรมปัญโญ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(3) : 47-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2024.18>

เคยมีเป็นประจำเกือบทุกเดือนก็ลดน้อยลง ผู้คนในชนบทออกจากหมู่บ้านไปทำงานในเมืองและในถิ่นอื่นมากขึ้น จึงไม่สามารถจัดงานได้เหมือนเมื่อก่อน ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนก็ลำบากมากขึ้น มีการใช้จ่ายเงินและเป็นหนี้เป็นสินกันมาก การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ มีผลอย่างสำคัญต่อวิถีชีวิตทางศาสนาของทุกศาสนาทั่วไปได้ แต่ในอีกด้านหนึ่งจะเห็นว่าความยากลำบากในสังคมปัจจุบัน ทำให้ผู้คนจำนวนไม่น้อยหันหลังเข้าพึ่งศาสนามากยิ่งขึ้น หลายคนไปบวช เพื่อหาความสงบทางจิตใจ หลบจากความวุ่นวาย เพื่อแสวงหาชีวิตที่เรียบง่าย หรือฝึกสมาธิระยะหนึ่ง เพื่อจะออกมาเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ หลายคนไปทำบุญที่วัด หรือไปทำสมาธิ เฝ้าที่เวลา และเงื่อนไขจะทำได้ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ, 2558) สรุป พระพุทธศาสนาได้ดำรงอยู่ในวิถีชีวิตของชนชาติไทยมาเป็นเวลาช้านาน ศิลปวัฒนธรรมตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาติไทยล้วนได้รับการหล่อหลอมจากพระพุทธศาสนาและดำรงมั่นคงคู่ไทยตลอดมา

ความหมายของศรัทธา (Faith) ความเชื่อเป็นคำสอนที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์สำคัญของทุกศาสนาเนื่องจากเป็นหลักปฏิบัติที่จำเป็นและสำคัญ ทำให้คนเรายอมรับนับถือและมีความมั่นใจในการปฏิบัติตามคำสอนของศาสนานั้นๆ ศาสนาส่วนใหญ่ในโลกเป็นศาสนาประเภทเทวนิยม (Theism) อย่างเช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นต้น เป็นศาสนาที่ยอมรับนับถือพระเจ้าว่าเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งในโลกรนี้ และมีอำนาจอยู่เหนือมนุษย์ ศรัทธาในศาสนาประเภทนี้จะปรากฏอยู่ในความหมายเดียว คือ ความเชื่อที่ไม่ต้องพิสูจน์ ไม่มีข้อสงสัย แสดงออกในลักษณะของความรักและภักดีต่อพระเจ้า สำหรับพุทธศาสนาเป็นศาสนาประเภทอเทวนิยม (Atheism) ไม่นับถือพระเจ้า ปฏิเสธพระเจ้าสร้างโลก ด้วยเห็นว่าสรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้อาศัยกันเกิดขึ้นตามเหตุปัจจัย (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2541 : 84-85)

ศรัทธาในความหมายของพระพุทธศาสนา แยกเป็น 2 ประเด็นคือ ความหมายตามศัพท์และความหมายตามอรรถ

1. ความหมายตามศัพท์ คำศัพท์ภาษาไทยสองคำที่มีความหมายว่า ความเชื่อเหมือนกัน ออกเสียงเหมือนกันแต่มีรูปศัพท์ต่างกันคือคำว่า สัทธา ที่เขียนในรูปศัพท์ภาษาไทย-บาลี ส่วนคำว่า ศรัทธาเขียนในรูปคำศัพท์ภาษาไทย-สันสกฤต ในพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง พ.ศ. 2525 และฉบับสังคายนา พ.ศ. 2530 ปรากฏว่ามีการใช้ทั้งสองคำ “สัทธา” มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีว่า “สทฺธา” เป็นศัพท์สมาส ระหว่างคำว่า “สทฺ” กับ “ธา” ศัพท์ “สทฺ” มา

Citation : Siriphaprapagon, Y., Klangrit, S, Phrakru Sangkharakkhun Supajaro, Kanthiang, K. & Channaul, N.

(2024). Study of Monks and the Process of Creating identity Power of faith and Community

Development The Case of Luang Pu Hong Phrom Panyo Surin Province. *Journal of Academic*

Surindra Rajabhat. 2(3) : 47-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.18>

จากธาตุ “สท” แปลว่า ยินดี ชอบใจ เพลิดเพลิน ส่วน “ธา” เป็นตัวธาตุ แปลว่า ทรง ตั้ง รับ วาง เมื่อแปลตามพยัญชนะแปลว่า ทรงไว้อย่างชอบใจ ตั้งใจโดยชอบใจ รับไว้อย่างดี (หลวงเทพดรณานุศิษฐ์, 2518 : 209, 389) “ศรฺทธา” มีรากศัพท์มาจากภาษาสันสกฤตว่า “ศรฺทธา” เป็นศัพท์สมาสระหว่างคำว่า “ศรฺท” กับ “ธา” ศัพท์ “ศรฺท” เป็นนิบาต แปลว่า อย่างจริงใจ ส่วน “ธา” แปลว่า ทรงไว้ เมื่อแปลตามพยัญชนะ แปลว่า ทรงไว้อย่างจริงใจ ส่วน “ศรฺทธา” ในภาษาสันสกฤตนี้ได้รับการแปลมาจากศัพท์ “สทฺธา” ในภาษาบาลี (หลวงเทพดรณานุศิษฐ์, 2518 : 209, 389) “สทฺธา” เป็นนามศัพท์ (อิตถิลิงค์) เป็นกรณสาธนะ ลง อ ปัจจัย โดยมีรูปวิเคราะหว่า “สทฺทหติ เอตยาติ สทฺธา” ดังนั้นหากจะแปลให้ได้ความหมายที่ครบถ้วน แปลว่า “เครื่องตั้งจิตโดยชอบ” “ธรรมชาติเครื่องตั้งจิตโดยชอบ” ซึ่งหมายถึง ความเชื่อ (มหาหมกุฏราชวิทยาลัย, 2532 : 1674)

ความหมายของพระสงฆ์ คำว่า สงฆ์ ในภาษาบาลีแปลว่า หมู่ หรือกลุ่มหรือพรรคพวก เช่น คำว่า ภิกขุสงฆ์ แปลว่า กลุ่มพระภิกษุ ใช้ในความหมายว่า ภิกษุทั้งปวง เช่น จีวรนี้เป็นของสงฆ์ควรจะต้องเป็นพิธีสงฆ์ถวาย เมื่อใช้ควบกับคำว่า พระ เป็นพระสงฆ์ มีความหมายว่า ภิกษุ เช่น “นิมนต์ภิกษุสงฆ์มาฉันในงานเมื่อวาน มีพระสงฆ์มาเป็นจำนวนมาก” ตามพระวินัย ภิกษุตั้งแต่ 4 รูปขึ้นไปจึงเรียกว่าสงฆ์ เช่น ในคำว่า สังฆกรรม (กรรมที่สงฆ์ คือภิกษุตั้งแต่ 4 รูปขึ้นไปพึงทำรวมกัน) พระสงฆ์ หมายถึง หมู่สาวกของพระพุทธเจ้า ผู้ซึ่งฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้วเลื่อมใส สละเรือนออกบวช ถือวัตรปฏิบัติตามพระธรรมวินัยที่พระบรมศาสดาสั่งสอนและกำหนดไว้ พระสงฆ์ จัดเป็นหนึ่งในพระรัตนตรัย ซึ่งได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ โดยพระสงฆ์ในพระรัตนตรัยหมายถึงเฉพาะพระอริยสงฆ์ คือบุคคลไม่ว่าคฤหัสถ์หรือนักบวช และไม่ว่ามนุษย์หรือเทวดา ที่ปฏิบัติธรรมจนได้บรรลุมรรคผล แต่โดยทั่วไปมักเข้าใจว่าพระสงฆ์คือภิกษุหรือภิกษุณี คือมนุษย์ที่ได้ฟังคำสั่งสอนแล้วเกิดความเลื่อมใสจนสละเรือนออกบวชตามพระพุทธเจ้า เพราะต้องการจะได้บรรลุธรรมตามพระพุทธเจ้าสั่งสอนไว้ ถือเป็นนักบวชในพระพุทธศาสนา พระภิกษุปฏิบัติตามสิกขาบทที่กำหนดไว้จำนวน 227 ข้อ ส่วนพระภิกษุณีรักษาสิกขาบท 311 ข้อ บางครั้งเรียกว่าสงฆ์ ภิกษุรูปแรกในพระศาสนาของพระโคตมพุทธเจ้าคือพระอัญญาโกณฑัญญะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2548 : 496)

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, พระครูสังฆรักษ์คุณ สุภาจาโร, เกริกวุฒิ กันเที่ยง และน้ำฝน จันทร์นวล.

(2567). การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน กรณีหลวงปู่หงษ์

พรมปัญญา จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(3) : 47-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.18>

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน ได้แก่

(1) ด้านพิธีกรรม มีการสร้างวัดมุงคลหลายรุ่นมาก ทั้งสร้างเองและลูกศิษย์เป็นผู้สร้าง การสร้างสถานที่เก็บสรีระสังขารที่ไม่เน่าเปื่อยเพื่อให้เป็นตัวแทน เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจให้คลายจากความทุกข์ ความหวาดกลัว การจัดสถานที่ให้ประชาชนได้ลอดใต้โลงศพ สรงน้ำด้วยน้ำอบ น้ำหอม เปลี่ยนผ้าไตร บูชาน้ำมนต์ไปกินไปดื่มและอาบ หรือการได้ครอบครองวัตถุมงคลที่สร้างและทำพิธีปลุกเสกขึ้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้มีความศรัทธาต่อพระสงฆ์ เชื่อว่าจะช่วยปกป้องคุ้มครองให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ภัยอันตรายใดๆ ทำให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การทำมาค้าขายดียิ่งขึ้น ทำให้ชีวิตมีความสุข

(2) ด้านการพัฒนาชุมชน พบว่า หลวงปู่ท่านเป็นพระนักพัฒนา ท่านได้สร้างถนน การสร้างสะพาน ขุดสระน้ำในบริเวณชุมชน สร้างฝาย/เขื่อนกั้นน้ำ ทำให้ชาวบ้านมีที่ทำกินอุดมสมบูรณ์ มีการจำหน่ายผลผลิตจากชุมชน และมีหลักประกันจากการมีรายได้ สามารถเข้าแหล่งอาหารเลี้ยงชีพที่พอเพียง ด้านการส่งเสริมชุมชน พบว่าพระเกจิอาจารย์อีสานใต้ได้ให้ทุนการศึกษาสำหรับพระสงฆ์ สามเณร ผู้สนใจการศึกษา ผู้มีฐานะยากจน ผู้ด้อยโอกาส เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง สร้างศูนย์อบรมสำหรับเด็กก่อนเกณฑ์ สร้างอาคารที่พักสำหรับผู้ป่วย ซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ บริจาคที่ดิน เงินให้กับสถานพยาบาลและชุมชน และให้โชคลาภจากการเสี่ยงตัวเลข ทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีการศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(3) ด้านการเผยแผ่ธรรมะ พบว่า หลวงปู่ มีการเทศนาอบรม สอนสั่งสอนด้วยการสอดแทรก ข้อคิด คติธรรม ปฏิบัติตัวให้เห็น ให้อุบายให้ยึดหลักในชั้น 5 ให้มีความอดทน ความเพียรพยายามในการดำรงชีวิต ให้ยึดหลักคำสอนของสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้พระเกจิอาจารย์อีสานใต้ได้ละสังขารไปแล้วหลักธรรมคำสอนของท่านยังสืบทอดเจตนารมณ์ ยังมีผู้คนหลังไหลมาปฏิบัติธรรมยังสถานที่ท่านเคยพักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นว่าการเผยแผ่ธรรมะเป็นหลักการที่ดั่งาม เป็นคติธรรมที่สามารถช่วยให้พ้นทุกข์ได้เป็นหนทางในการดำเนินชีวิตให้อยู่อย่างมีความสุข

(4) ด้านการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี พบว่า หลวงปู่ท่านได้มีส่วนช่วยในการ สืบสาน ประเพณีวัฒนธรรมที่มีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่ให้ขาด ชุมชนเข้าร่วมประเพณีกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าท่านได้สืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้อยู่กับชุมชนตลอดไป มีการจัดประเพณีหรือไม่มีทางวัด

Citation : Siriphaprapagon, Y., Klangrit, S, Phrakru Sangkharakkhun Supajaro, Kanthiang, K. & Channaul, N.

(2024). Study of Monks and the Process of Creating identity Power of faith and Community

Development The Case of Luang Pu Hong Phrom Panyo Surin Province. *Journal of Academic*

Surindra Rajabhat. 2(3) : 47-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.18>

ได้อนุญาตให้ชุมชนมาใช้พื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าในชุมชนและของที่ระลึก ทำให้ชุมชนมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวจึงเกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่องการศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน กรณี หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

หลวงปู่ท่านยังเป็นพระนักพัฒนาที่มีความอดทน วิริยะ ในการพัฒนาชุมชน ให้กับชุมชน ในการเดินทางคมนาคมได้สะดวกได้สร้างถนน สะพาน ศาลาที่พักสร้างฝายกั้นน้ำ อ่างเก็บน้ำ ขุดสระเพื่อเก็บกักน้ำ ไว้ใช้ในการเกษตร ปลูกพืชผัก มีน้ำกินน้ำใช้ในฤดูแล้ง และเลี้ยงปลาไว้กิน เหลือกินก็แบ่งขายได้ มีการล้อมรั้วสถานที่ราชการและที่สาธารณะ ปลูกป่าเพื่อให้สัตว์ป่าได้มีที่อยู่อาศัย ชุมชนได้เก็บของป่าเช่น เห็ด ผักหวาน ดอกกระเจียว สมุนไพรต่าง ๆ เพื่อไปกินและขายได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (พระมหานฤพนธ์ น้อยโนนจิว, 2549 : 85-89) ได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษาพระรัตนกวี รองเจ้าคณะจังหวัดเลยรูปที่ 1 ฝายมหานิคม ผลการวิจัยพบว่า ด้านวัตถุประสงค์พระรัตนกวีได้ก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายแก่ผู้ที่มาทำบุญภายในวัดและทำกิจกรรมอื่น ๆ ตกแต่งบริเวณภายในวัดบางส่วนเป็นส่วนหย่อม เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาพักผ่อน ก่อสร้างที่อ่านหนังสือเพื่อเป็นแหล่งความรู้แก่ชุมชนบ้านตัว และขุดบ่อน้ำเพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนนำมาอุปโภคและบริโภคในช่วงที่น้ำขาดแคลน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (พระมหาวิจิตร เสาธง, 2553 : 117-121) ที่ได้วิจัยบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคม กรณีศึกษาพระครูภาวนาวินัยสุทธิญาณ อดีตครองเจ้าคณะอำเภอด่านซ้าย และอดีตเจ้าอาวาสวัดเนรมิตวิปัสสนา อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่าหลังจากการก่อตั้งวัดเนรมิตวิปัสสนา การก่อสร้างถาวรวัตถุมีบทบาทที่สำคัญเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาสังคมในด้านต่างๆ ได้แก่ การก่อตั้งวัดให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมเพื่อเป็นสถานที่เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป การรักษาสิ่งแวดล้อมภายในวัด การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การรักษาสภาพดิน การอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำ

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, พระครูสังฆรักษ์คุณ สุภาจาโร, เกริกวุฒิ กันเที่ยง และน้ำฝน จันทร์นวล.

(2567). การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรัทธากับการพัฒนาชุมชน กรณีหลวงปู่หงษ์

พรหมปัญโญ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(3) : 47-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2024.18>

หลวงปู่ท่านได้สงเคราะห์ชุมชนด้วยความมีความเมตตาต่อผู้มีฐานะยากจน ได้ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา และพระสงฆ์ที่กำลังศึกษาเล่าเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับปริญญาเอก สร้างสถานที่ให้ชุมชนมีที่จำหน่ายอาหาร สินค้าเบ็ดเตล็ด สร้างสถานพยาบาลให้ผู้เจ็บป่วยได้มีที่พักอาศัย มีสถานที่ปฏิบัติธรรม รักษาพยาบาลผู้ป่วยโดยไม่คิดเงิน บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ที่มีฐานะยากจน สร้างศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์เพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (จุไรรัตน์ บุญที่สุด, 2556 : 29-30) ได้วิจัยบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม กรณีศึกษาพระเทพรัตนกวี (สุรินทร์ ชูตินธโร) วัดมหาธาตุ อำเภอมือเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า พระเทพรัตนกวี (สุรินทร์ ชูตินธโร) มีบทบาทในการพัฒนาสังคมในด้านต่างๆ นั้นเพราะพระสงฆ์มีความสัมพันธ์กับสังคมโดยใช้หลักศาสนาช่วยวางรากฐานความเจริญแก่สังคมซึ่งท่านได้พัฒนาในด้านการปกครอง การศึกษา การสงเคราะห์ การสาธารณูปการ สาธารณะสงเคราะห์ และด้านการเผยแผ่พระศาสนา เพื่อช่วยส่งเสริมให้สังคมปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา

การเผยแผ่ธรรมะ ได้อบรมสั่งสอนให้ปฏิบัติภาวนาพระกัมมัฏฐานตามเข้าเย็นจนแจ้งให้เข้าถึงพระอรรคธรรมคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้าในข้อถึงความเป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิตแห่งชั้น 5 ให้เป็นผู้มีความอดทน วิริยะ และความเพียร ปฏิบัติให้เห็นให้ดู เทศนาสอดแทรกการทำบุญ ด้วยการบริจาคทรัพย์เงินทองและที่ดิน เกิดมาแล้วต้องหมั่นทำความดี ไม่มีความอิจฉาริษยา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (พระมหานฤพนธ์ น้อยโนนจิว, 2549 : 85-89) ที่ได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม : กรณีศึกษาพระรัตนกวี รองเจ้าคณะจังหวัดเลย รูปที่ 1 ฝ่ายมหานิกาย ผลการวิจัยพบว่า การเผยแผ่ธรรมะและการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีพระรัตนกวีได้ทำบทบาทด้านการพัฒนามนุษย์โดยการเผยแผ่ธรรมะมาโดยตลอดและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับหมู่คณะสงฆ์ที่อยู่ภายใต้การปกครองได้ยึดถือประพฤติปฏิบัติและเป็นแบบอย่างในการครองสมณเพศ และหลวงปู่ยังได้มีการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีด้วยการจัดโครงการอบรมศีลธรรมแก่ชุมชน จัดให้มีการบำเพ็ญสมาธิ เจริญจิตภาวนา บวชนกขัมมบารมี จัดกิจกรรมในวันมาฆบูชา วิสาขบูชา จัดกฐิน ผ้าป่า นุ่งขาวห่มขาวนั่งสมาธิฟังธรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (พระมหานฤพนธ์ น้อยโนนจิว, 2549 : 85-89) ที่ได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคม

Citation : Siriphaprapagon, Y., Klangrit, S, Phrakru Sangkharakkhun Supajaro, Kanthiang, K. & Channaul, N.

(2024). Study of Monks and the Process of Creating identity Power of faith and Community

Development The Case of Luang Pu Hong Phrom Panyo Surin Province. *Journal of Academic*

Surindra Rajabhat. 2(3) : 47-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.18>

และวัฒนธรรม : กรณีศึกษาพระรัตนกวี รองเจ้าคณะจังหวัดเลยรูปที่ 1 ฝ่ายมหานิกาย ผลการวิจัยพบว่า การอนุรักษ์วัฒนธรรมที่กระทำทุกปี คือ โครงการบรรพชาสามเณร ภาคฤดูร้อนซึ่งเปิดโอกาสให้เยาวชนชายเข้ารับการบรรพชา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้เรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและสามารถนำหลักธรรมนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตัวเอง

จากข้อมูลดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีอัตลักษณ์ ซึ่ง Stryker และ (Statham, 1985 : 316) ที่ได้อธิบายในเชิงสัญลักษณ์นิยม ไว้ว่าพฤติกรรมเชิงสังคมโดยเน้นความสนใจในกระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งสิ่งสั่งสมเชิงพฤติกรรม (Behavioral Repertoire) ซึ่งเป็นผลมาจากการปรับตัวให้เข้ากับแบบแผนการจัดการจัดระเบียบทางสังคม ที่กำลังดำเนินอยู่ ดังนั้นในการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลไม่เพียงแต่เฉพาะการกระทำที่สังเกตได้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงพฤติกรรมภายในด้วย เช่น การคิด การตรวจสอบ และการประเมิน ภายใต้บริบททางสังคม (Social Context) เนื่องจากพฤติกรรมของมนุษย์ รวมทั้งพฤติกรรมที่เป็นลักษณะพิเศษของมนุษย์อันประกอบด้วย จิตและตัวตน เกิดขึ้นมาจากการดัดแปลงและการปรับตัวให้เข้ากับกิจกรรมทางสังคม

บทบาทของพระสงฆ์ตามพระธรรมวินัยถือว่าเป็นบทบาทหลักที่ท่านจะต้องเรียนและต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด (สุปฏิปันโน) บทบาทในฐานะผู้ปฏิบัติตนให้สมควรแก่การกราบไหว้ ควรแก่การถวายเครื่องไทยธรรม ควรแก่การเป็นนื่อนาบุญของโลก และบทบาทในฐานะเป็นผู้สอนศีลธรรม แนะนำสั่งสอนแก่ผู้มีปัญหา ถือเป็นบทบาทที่สำคัญของพระสงฆ์ บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพประชากรมี 3 ประการดังนี้ (1) การสร้างคนให้ได้รับการศึกษา ในสมัยก่อนการศึกษาของไทยอยู่ในวังกับในวัด วังเป็นสถาบันการศึกษาของเจ้านายและขุนนางชั้นสูง ส่วนวัดเป็นสถาบันการศึกษาของสามัญชนถึงแม้ปัจจุบันรัฐจะแยกการศึกษาออกจากสถาบันสงฆ์แต่สถาบันสงฆ์มีบทบาทในการเสริมสร้างคนให้ได้รับการศึกษาอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ยากจนและด้อยโอกาสทางการศึกษาได้รับผลประโยชน์อย่างมากจากการเอื้ออำนวยหรือการบริการของสถาบันสงฆ์ (2) การสร้างคนให้มีคุณธรรมการอบรมสั่งสอนให้คนมีคุณธรรมเป็นหน้าที่หลักของสถาบันสงฆ์ที่เดียวเป็นที่ยอมรับกันว่าการที่สังคมไทยมีความสงบสุขพอสมควร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเพราะบทบาทของพระสงฆ์ได้มีการอบรมสั่งสอนให้กับประชาชนปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามหลักศีลธรรมและสอนให้บุคคลละเว้นจากความชั่วร้ายและอบายมุข (3) เสริมสร้างความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, พระครูสังฆรักษ์คุณ สุภาจาโร, เกริกวุฒิ กันเที่ยง และน้ำฝน จันทร์นวล.

(2567). การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลังศรีธาทกับการพัฒนาชุมชน กรณีหลวงปู่หงษ์

พหุบทปัญญา จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(3) : 47-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.18>

เช่น เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน พัฒนาสิ่งแวดล้อม พัฒนาอาชีพ สร้างถนนหนทาง บ่อน้ำ สาธารณสุขและโรงเรียน เป็นต้น รวมทั้งระดมกำลังชาวบ้านให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเด็กกำพร้าและคนยากไร้ช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดพ้นจากการตกเป็นทาสยาเสพติด เป็นต้น เป็นไปตามทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ซึ่ง Everett M. Rogers ผู้เขียนงานชื่อ “Diffusion of Innovations” ได้เน้นว่า การเปลี่ยนแปลงสังคมส่วนใหญ่เกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามามากกว่าเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นภายในสังคม และนวัตกรรม (Innovation) ที่ถ่ายทอดกันนั้นอาจเป็นความคิด (Idea) ซึ่งรับมาในรูปสัญลักษณ์ (Symbolic Adoption) ถ่ายทอดได้ยาก หรืออาจเป็นวัตถุ (Object) ที่รับมาในรูปการกระทำ (Action Adoption) ซึ่งจะเห็นได้ง่ายกว่า Rogers ยังได้กล่าวอีกว่า “นวัตกรรมที่จะยอมรับกันได้ง่าย (นियพรรณ (ผลัฒณะ) วรรณศิริ, 2540 : 93)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้ที่สนใจในเรื่องความเชื่อ ความศรัทธาในในตัวของพระสงฆ์ และวัตถุมงคลสามารถนำไปปรับใช้ได้และเป็นฐานขององค์ความรู้อื่นๆ ได้ อย่างเข้าใจ และเกิดประโยชน์สูงสุด

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดเก็บบันทึกข้อมูลของพระเกจิอาจารย์ที่ละสังขารแล้วไว้ในระบบฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นในด้านต่างๆ เช่น ประวัติ คำสอน เจริญ ปฏิบัติ การพัฒนา ด้านต่างๆ และกิจกรรมโดดเด่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการศาสนา. (2526). กิจกรรมของวัดซึ่งเป็นທີ່เลื่อมใสของพุทธศาสนิกชน. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมการศาสนา.
- จุไรรัตน์ บุญที่สุด. (2556). บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาศักยภาพพระเทพรัตนกวี (สุรินทร์ ชุตินธโร) วัดมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

Citation : Siriphaprapagon, Y., Klangrit, S, Phrakru Sangkarakkhun Supajaro, Kanthiang, K. & Channaul, N.

(2024). Study of Monks and the Process of Creating identity Power of faith and Community Development The Case of Luang Pu Hong Phrom Panyo Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 2(3) : 47-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2024.18>

ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์. (2526). **การพัฒนากิจการคณะสงฆ์และกิจการพระศาสนาเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2541). **พุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2546). **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2557). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.

พระมหานฤพนธ์ น้อยโนนจิว. (2549). **บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม : กรณีศึกษา พระรัตนกวี รองเจ้าคณะจังหวัดเลยรูปที่ 1 ฝ่ายมหานิกาย**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

พิสิฐฐ์ บุญไชย และทรงคุณ จันทจร. (2516). **ศาสนาพุทธ : สถานภาพ บทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอีสาน**. มหาสารคาม : สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2532). **พระบาลีปิฎก**. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). **พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุก อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ. (2558). เล่มที่ 20. ศาสนาและความเชื่อในประเทศไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=20&chap=1&page=t20-1-infodetail04.html>. สืบค้น 22 มีนาคม 2558.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์. (2556). **ประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดสุรินทร์**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.m-culture.go.th/surin/ewt_news.php?nid=304&filename=index. สืบค้น 15 กันยายน 2560.

หลวงเทพดรณานุศิษฐ์. (2560). **ธาตุปีที่ปึกา**. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย. อำเภอปราสาท. แผนที่อำเภอปราสาท. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://surin108.com/web/2009/07>. สืบค้น 20 กันยายน 2561.

Stryker, Sheldon & Anne Statham. (1985). "Symbolic Interaction and Role Theory," in Handbook of Social Psychology, edited by G. Lindzey and E. Aronson. pp. 311-378. New York : Random House.

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, พระครูสังฆรักษ์คุณ สุภาจาโร, เกริกวุฒิ กันเที่ยง และน้ำฝน จันทน์นวล.

(2567). การศึกษาพระสงฆ์กับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์พลั้งศรีธากับการพัฒนาชุมชน กรณีหลวงปู่หงษ์

พระหมปัญญา จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(3) : 47-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.18>